

Κείμενο

«Μπιγκ Μπράδερ»: Η αποθέωση του τίποτα

Ο «Μπιγκ Μπράδερ»¹ δεν είναι πρόσωπο, δεν είναι κανάλι, δεν είναι σκοτεινή συνωμοσία. Είναι μια ιδέα ιδιόκτητη, που μετατρέπεται σε προϊόν. Αν και η πατρότητα της ιδέας ανήκει στον Ολλανδό Τζον ντε Μολ, η επεξεργασία και η υλοποίησή της είναι μια διαδικασία που χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό συλλογικότητας: η επιστήμη, και πιο συγκεκριμένα η ψυχολογία και η στατιστική, **συμβάλλει** στην επιτυχία του προϊόντος στον ίδιο βαθμό με την τεχνολογία. Εκατοντάδες άνθρωποι, φιλόδοξοι, ευφυείς και καλλιεργημένοι, και αρκούντως κυνικοί όπως υποθέτουμε, έσπιναν το μυαλό τους, γέννησαν επιμέρους ιδέες, οργανώθηκαν και συντονίστηκαν με ακρίβεια θαυμαστή, ώστε να εξασφαλιστεί η ένδοξη πορεία του «Μεγάλου Αδελφού» σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της Γης.

Με αυτή την εισαγωγή, θέλουμε να διευκρινίσουμε ότι δεν μας διακατέχει κάποιο μένος ενάντια στα ριάλιτι σόου, ούτε κάποιο γενικότερο αντιτηλεοπτικό μένος. Και ασφαλώς δεν έχουμε καμιά διάθεση **να καυτηριάζουμε** το υποτιθέμενο «χαμηλό επίπεδο» των παικτών ή των τηλεθεατών, ώστε να επιβεβαιωθεί η δική μας πνευματική ανωτερότητα. Ωστόσο, το εγχείρημα αυτό, αν και ιδιοφυές, δεν είναι ούτε ουδέτερο ούτε αθώο. Και δεν είναι αθώο όχι γιατί έπεσε σε «κακά χέρια» ή χρησιμοποιήθηκαν **ευτελή** υλικά, αλλά επειδή τα ριάλιτι σόου αυτού του τύπου **αντανακλούν** και αναπαράγουν τη βαρβαρότητα και τον παραλογισμό της εποχής μας. Ιδιοφυές, εξάλλου, ήταν και το εγχείρημα της κατασκευής θαλάμων αερίων και κρεματορίων, αφού απάλλασσαν το Τρίτο Ράιχ² από τον πονοκέφαλο της μαζικής εξόντωσης των κρατουμένων στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και της απαλλαγής από τα χιλιάδες πτώματα.

Ο «Μεγάλος Αδελφός» και τα συναφή προϊόντα αντιπροσωπεύουν το έπος και το αίσχος της συλλογικότητας. Την επιφανειακή αποθέωση, αλλά και τον ουσιαστικό ευτελισμό τόσο της έννοιας της κοινότητας όσο και της ατομικότητας. Όπως στην πραγματική ζωή υπάρχουν κάποιες πύλες μπροστά στις οποίες η δημοκρατία καταργείται, έτσι και το «δωμάτιο επικοινωνίας» στο σπίτι του «Μεγάλου Αδελφού» ήταν ο τόπος όπου η φιλία, η αλληλεγγύη, η συλλογικότητα

¹ Μπιγκ Μπράδερ: Το Big Brother (Μεγάλος Αδελφός) υπήρξε ένα δημοφιλές τηλεοπτικό ριάλιτι σόου. Οι παίκτες συγκατοικούσαν σε ένα σπίτι, το οποίο παρακολουθούνταν από κάμερες. Ο στόχος για τον κάθε παίκτη ήταν να παραμείνει στο παιχνίδι. Η επιλογή του παίκτη που θα αποχωρούσε (κάθε εβδομάδα) γινόταν από το τηλεοπτικό κοινό.

² Τρίτο Ράιχ: όρος που συνήθως χρησιμοποιείται για να δηλώσει τη ναζιστική Γερμανία (1933-1945).

τινάζονταν στον αέρα, αφού εκεί ο κάθε παίκτης έπρεπε να «καρφώσει» δύο συγκατοίκους του, προτείνοντας την εκπαραθύρωσή τους.

Το «επικοινωνιακό» πείραμα του «Μπιγκ Μπράδερ» πέτυχε. Υψηλοί δείκτες τηλεθέασης, βροχή οι διαφημίσεις στο κανάλι, βροχή τα τηλεφωνήματα των ψηφοφόρων, υποσχέσεις για καλλιτεχνο-τηλεοπτική καριέρα για τους παίκτες. Σύντομα θα αρχίσουν να προβάλλονται σε άλλα ελληνικά κανάλια νέα «ριάλιτι», που ίσως αποδειχτούν πολύ πιο τοξικά. Όλα καλά και όλα ωραία. Ο κερδοφόρος πάτος της πολιτιστικής παγκοσμιοποίησης **επικράτησε** και στη χώρα μας. Το cogito ergo sum³ του Καρτέσιου έχει προ πολλού αντικατασταθεί από το «πουλάω (ή ξεπουλιέμαι), άρα υπάρχω».

Μ. Τζιαντζή, εφημ. *Η Καθημερινή*, 6.1.2002 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Γιατί, σύμφωνα με την αρθρογράφο, ο «Μεγάλος Αδελφός» βασίζεται σε μια ιδέα που δεν είναι ούτε ουδέτερη, ούτε αθώα; Ποιες αξίες ευτελίζονται στο συγκεκριμένο τηλεοπτικό παιχνίδι; Να απαντήσετε σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων.

(μονάδες 10)

B2. α. Πώς αναπτύσσεται η τελευταία παράγραφος (Το «επικοινωνιακό» πείραμα... άρα υπάρχω») του κειμένου;

(μονάδες 2)

B2. β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

³ cogito ergo sum: λατινική φράση που καθιερώθηκε από τον Γάλλο φιλόσοφο Ρενέ Ντεκάρτ (Καρτέσιο). Σημαίνει «σκέφτομαι (αμφιβάλλω), άρα υπάρχω». Το γεγονός ότι αμφιβάλλω είναι κατά τον Καρτέσιο απόδειξη ότι υπάρχω, γιατί πώς θα μπορούσα να αμφιβάλλω, αν δεν υπήρχα.

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. α. Να γράψετε μία συνώνυμη για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία που έχουν οι λέξεις στο κείμενο: **συμβάλλει, να καυτηριάσουμε, ευτελή, αντανακλούν, επικράτησε.**

(μονάδες 5)

Γ1. β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμιά από τις συνώνυμες λέξεις που επιλέξατε, έτσι ώστε να γίνεται φανερή η σημασία τους (μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο ως προς την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο, το χρόνο κ.λ.π.).

(μονάδες 5)

Γ2. α. Να εντοπίσετε ένα σημείο του κειμένου στο οποίο υπάρχει σαρκασμός-ειρωνεία.

(μονάδες 2)

Γ2. β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)